

Ózd város közművelődési koncepciója

2007-2013.

I. BEVEZETŐ

I.1. A kultúra szerepe

„A kultúrát a legtágabb értelemben ma úgy foghatjuk fel, mint egy társadalom vagy egy társadalmi csoport szellemi és anyagi, értelmi és érzelmi megkülönböztető jegyeinek összességét. A művészeteken és bölcsészeten kívül magában foglalja az életmódot, az emberek alapvető jogait, az értékrendszereket, hagyományokat és a hitet... Neki köszönhetjük, hogy sajátosan emberi, gondolkodó, kritikus és erkölcsileg elkötelezett lények vagyunk.” – vallja a kultúra napjainkban aktuális jelentéséről az UNESCO.

Ózd város – kistérségi központi szerepkörének megfelelően – **kulturális szolgáltatásait tekintve centrális pozíciót tölt be.** Feladatellátásában *igényességre* és *minőségre* törekszik.

- Ennek érdekében a kulturális ágazat együttműködik a nem önkormányzati fenntartású közművelődési intézményekkel, az autonóm és speciális tevékenységű civil szervezetekkel, a testvér- és partnervárosok közgyűjteményi és közművelődési szereplőivel.
- Biztosítani törekszik a kultúra szereplőinek (esély)egyenlőségét. Az európaiság és a globalizáció szellemében plurális szemlélet és szakmai tevékenység jellemzi.
- Tevékenységét messzemenően a felhasználók részéről jelentkező valós, ill. potenciális igényekre építi, ezáltal hosszú távon képes szolgálni a helyi érdekeket.

Szükségszerű az ágazathoz tartozó intézmények hatékony gazdálkodása, mindamelllett viszont a piactudomány korában óvni kell azokat a kulturális értékeket, amelyekre a piaci törvényszerűségek nem érvényesíthetők. Fel kell karolni az alulról jövő kezdeményezéseket és az önszerveződéseket, megkülönböztetett figyelmet kell szentelni az ifjúsági korosztály kulturális nevelésére, felzárkóztatásukra és tehetség gondozásukra egyaránt.

II. A KONCEPCIÓ CÉLJA, FELADATA

A kulturális szakterület a rendszerváltozás után sokáig nélkülözte az új szabályokat, az 1960/70-es évek törvényei hatályban voltak ugyan, de alkalmazhatatlanná váltak. Az 1990-es években megalkotott jogszabályok – melyek ma is hatályosak – célja e koncepciótlan helyzet kezelése volt.

II.1. Jogi és szakmai háttér

A település kulturális ágazatának működését meghatározó, hatályban lévő jogszabályok az alábbiak:

- **1997. évi CXL. törvény** a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.
- **1990. évi LXV. törvény** a helyi önkormányzatok és szerveik feladat- és hatásköréről.
- Általános művelődési központok esetében a többször módosított 1993. évi LXXIX. sz. oktatási törvény és a 11/1994. (VI.08.) sz. MKM rendelet a nevelési – oktatási intézményekről.
- Ózd Város Önkormányzatának **18/2000. (VI.07.) sz. rendelete** a közművelődés helyi szabályozásáról.

A koncepció megalkotásakor kapcsolódni kell az aktuális fejlesztéspolitikához, a prioritásokat kijelölő dokumentumokhoz:

- **Magyar Kulturális Stratégia 2006-2020.**,
- Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció,
- Országos Területfejlesztési Koncepció,
- Nemzeti Stratégiai Referenciakeret és operatív programok, ezen belül Észak-magyarországi régió ROP (2007-2013.),

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés Kulturális Konceptiója.
- Ózd Város Önkormányzata az alábbi kultúrát támogató intézkedéseket hajtotta és hajtja végre:
- A közművelődési és közgyűjteményi kötelező és önként vállalt feladatokat ellátó intézmények működtetése.
 - Döntés az intézmények alapításáról, megszüntetéséről, a szervezeti struktúra megváltoztatásáról, valamint az alapidokumentumokról.
 - A helyi közművelődési rendelet megalkotása.
 - A Városi Image Keret létrehozása.
 - A Nemzetközi Kapcsolatok Keret biztosítása.
 - A Civil Keret terhére, pályázati eljárás formájában a kulturális civil szervezetek támogatása.
 - Az Egyházi Keret elkülönítése.

Az önkormányzat kultúrával kapcsolatos döntéseinek előkészítése a **Művelődési és Sport Ügyosztály**, előzetes véleményezése a **Művelődési és Oktatási Bizottság** feladata.

II.2. A koncepció-alkotás célja

A kulturális ágazat középtávú terv-, feladat- és eszközrendszerének áttekintése oly módon, hogy az figyelembe veszi az Ózd Város Önkormányzata által már elfogadott közművelődési rendeletben meghatározott feladatokat, ill. a város kistérségi szerepének és sajátos adottságainak figyelembevételével aktualizálja a tennivalókat.

III. HELYZETELEMZÉS

III.1. Általános gazdasági és demográfiai kitekintés

A politikai-gazdasági-társadalmi rendszerváltást követően a város kritikus gazdasági és demográfiai helyzetbe került, melynek kezelése elsődleges feladattá lépett elő és az „újrakezdés városává” tette Ózdot.

A nehézipar tartós válsága az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliségi rátát generált. Bár mérséklődő tendenciát mutat, jelenleg is 30% körüli a munkanélküliség az aktív korú lakosság körében. A kedvezőtlen gazdasági szituáció mind a mai napig kihat a város demográfiai és szociális mutatóira.

A település agglomerációs centrum, melynek 2007. január 1-jén **saját lakossága 39.357 fő**, míg az Ózd Kistérség Többcélú Társuláshoz tartozó 28 kisebb településé további 37.304 fő.

Ózd népessége az elmúlt tíz évben folyamatosan csökkent természetes fogyás, ill. negatív migráció következtében. A vándorlási veszteség az utóbbi évben – a munkahelyteremtő önkormányzati kezdeményezések következtében – mérséklődött. Ezzel együtt továbbra is problémát jelent:

- a munkanélküliség nagy arányú jelenléte a településen és vonzáskörzetében,
- a cigány lakosság számszerű növekedése, valamint a társadalmi csoportot sújtó szociális nehézségek ténye,
- a népesség elöregedése.

A foglalkoztatási kategóriák jelentősen befolyásolják a népesség társadalmi státuszának alakulását, életminőségét, kulturális aktivitását. A mérsékelt jövedelmek gátjai a megfizethető kulturális szolgáltatások igénybevételének. A fentiekkel indokolható társadalmi feszültségek az önkormányzat, az intézmények és a civil szektor fő feladatait is megszabják, kiemelten az esélyegyenlőség biztosítása és a felzárkóztatás terén.

III.2. Kulturális helyzetkép

III.2.1. Oktatás

Ózd város közoktatási rendszerében az oktatási intézményekben 2006. október 1-jén 7.672 tanuló nevelését 564 pedagógus és 363 egyéb alkalmazott biztosította.

Jelenleg 3 *óvodánk* önálló intézményként, 5 intézményegységként, ill. 6 tagóvodaként gondoskodik a 3-6 éves gyermekek neveléséről.

A város 10 *általános iskolájából* 2 működik önállóan. 181 tanulócsoportból 12 kislétszámú, melyekben a sajátos nevelési igényű gyermekek foglalkoztatását, felzárkóztatását biztosítjuk.

Általános iskolához kapcsolódóan két *szakiskola* funkcionál a városban, valamint Ózd Város Önkormányzatának fenntartásában működik egy *szakközépiskola*. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat fenntartásában működnek további középfokú oktatási intézmények (József Attila Gimnázium, Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási intézmény, Bolyai Farkas Szakképző Iskola).

A tehetséges gyermekek nevelésében növekvő szerepet vállalnak az *alapfokú művészeti iskolák* (Perspektíva Sikerélmény Programú Iskolacentrum, Diósgyőri Alapfokú Táncművészeti Iskola).

A gyermeklétszám az alap- és a középfokú oktatásban egyaránt csökkenő tendenciát mutat, melyet súlyosbít, hogy ezen belül viszont növekszik a hátrányos helyzetűek száma. Azoké a fiataloké, akik a tanulás, a kultúra iránt általában kevésbé fogékonyak.

III.2.2. Közművelődés

A város kiépült közgyűteményi és közművelődési intézményhálózattal rendelkezik, melyek gazdag és színes programjaikkal, szolgáltatásaikkal jól szolgálják a város és vonzáskörzete kulturális igényeit. Az önkormányzat kötelező feladatait elsősorban saját fenntartású közgyűteményi és közművelődési intézményein keresztül látja el. Ezek az intézmények kultúraközvetítő feladatellátásukon felül a város közéleti centrumai is. Otthont adnak a különböző közösségi összejeveteleknek, a társasági élet változatos formáinak.

Ózd nagy múltú kulturális életet tudhat maga mögött, mely kötelezettségeket hordoz. Ezt a szellemi örökséget ápolva az önkormányzatnak a jövőben is garanciát kell vállalnia a törvényi szabályozásnak megfelelően a város kulturális intézményeiért, amelyek a polgárok legszélesebb körét képesek kiszolgálni és a legjobb lehetőséget biztosítják a kulturális értékekhez való hozzájutásban.

III.2.3. A helyi közművelődési rendelet hatálya alá tartozó intézmények:

Ózd Város Önkormányzata az 1997. évi CXL. számú kulturális törvény értelmében 2000-ben megalkotta rendeletét a közművelődés helyi szabályozásáról. *A rendelet hatálya alá tartozó célkitűzéseket jelenleg a következő intézmény- és szervezeti rendszerben valósítja meg a város: (A közművelődési intézmények létszámhelyzetéről és a működési bevételek alakulásáról az előterjesztés **melléklete** tájékoztat.)*

VÁROSI MÚZEUM: A Városi Múzeumot 172/KH/1994. (VII.21.) sz. határozatával hozta létre Ózd Város Önkormányzata a Honismereti Kör és a Gyártörténeti Múzeum gyűjteményére alapozva. Központi épülete az Ózd, Gyár út 10. szám alatti régi Gyári Iskola, mely 2006-ban műemléki

védelem alá került. A múzeumhoz tartozik a Szakmunkásképző Intézet udvarán lévő Kohászati Berendezések Szabadtéri Bemutatója (Skanzen).

Az intézmény funkciója: Olyan közgyűjteményi intézmény, amely tudományos és közművelődési tevékenységet végez. Alapvető feladata, hogy gyűjtse Ózd város múltjára és jelenére vonatkozó muzeális értékű emlékeket, anyagokat. Ezeket az idevonatkozó rendelkezéseknek megfelelően szakszerűen őrzi, nyilvántartja, tudományosan feldolgozza és közzéteszi. Gyűjtőköre a város területén a történeti és ipartörténeti emlékek gyűjtésére terjed ki. Fő tevékenysége a lakosság felé az állandó és időszakos kiállításokban mutatkozik meg. A tárgyi gyűjteményeket a múzeumi szakkönyvtár, az adattár, a rajztár, a fotótár és a filmtár egészítik ki.

A múzeum állandó kiállításai:

1. Kohászati berendezések szabadtéri bemutatója (skanzen)
2. Az ózdi gyár története
3. Munkáséletmód és lakókolóniák
4. Ózd régészeti telepei és a környékbeli várak
5. A kender feldolgozása és fazekas munkák
6. Paraszti bútortartás és viselet Ózd környékén
7. Emlékek az ózdi sport múltjából
8. Pedagógia-történeti gyűjtemény
9. Faggyas István festményei
10. Észak-magyarországi ásványok gyűjteménye (Kovács László gyűjtése)

A múzeum látogatói köre: Jellemzően ózdi és környékbeli iskolások, a városba érkező delegációk, valamint nyári időszakban kis számú turista tekint meg a tárlatokat. (Évente átlagosan 1500 fő.)

Az intézmény működési feltételei: A múzeum gyűjteményének az elhelyezése, a kiállítótermek, raktárak és műhelyek kialakítása a múzeum épületében megoldott, de a körülmények nem felelnek meg a korszerű műtárgyvédelmi követelményeknek. Nincs kialakítva a szabályozható páratartalom, hőmérséklet és megvilágítás. Az épület 1896-ban létesült, utoljára 1984-ben újították fel. A szigetelés elöregedése miatt a pinceszint elvizesedett, a külső vakolás erősen hiányos, a diszparkányzat perog és az épület nincs bekötve a szennyvízhálózatba. Az intézmény még nem akadálymentesített, bútortartással, iroda-, és híradástechnikai, valamint restauratori eszközökkel szerényen ellátott. A műemléki védelem miatt az eredeti állapot megőrzése fokozott figyelmet és nagyobb anyagi ráfordítást kíván.

VÁROSI KÖNYVTÁR: A Városi Könyvtárat, mint önállóan gazdálkodó nyilvános települési közkönyvtárat 114/TKVB/1984. (XII.12.) sz. határozatával hozta létre a Városi Tanács. A Városi Könyvtár a Petőfi tér 1. szám alatti patinás épületben működik, fiókkönyvtárát a jelenlegi Városi Művelődési Központ (Árpád vezér út 29.) fogadja be.

Az intézmény funkciója: A Városi Könyvtár alaptevékenysége, nyilvános könyvtár feladatkörben, az 1997. évi CXL. törvény 55.§ előírásainak megfelelő. Ma az ózdi Városi Könyvtár nem csupán kölcsönző és olvasó hely, hanem olyan kistérségi szerepkörű és kisugárzású könyvtári szolgáltató központ (Szolgáltató Könyvtár), amely kihasználva a technika legújabb eszközeit és lehetőségeit, információs központja a kistérségnek.

A hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a képzés, továbbképzés, valamint a digitális kultúra vívmányainak szakmai hasznosítása.

Az intézmény szolgáltatásai:

- Szabadpolcos könyv- és folyóirat-állományt dolgoz fel és ad közre.

- Elektronikus katalógust épít, amely webes felületen is megjelenik.
- Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer igénybevételével részt vesz a könyvtárközi dokumentum- és információcserében.
- Helyismereti gyűjteménnyel, zenei-nyelvi részleggel, gyermek részleggel, Európai Unió és cigány különgyűjteménnyel és számítógépes teremmel rendelkezik.
- Gyermekkönyvtári szolgáltatásokat nyújt, gyermekrendezvényeket szervez.
- Segíti a város, a kistérség alkotóinak, alkotásainak megismertetését.
- Kiállításokat, könyvbemutatókat, a könyvtári tevékenységhez kapcsolódó rendezvényeket szervez.
- Kistérségi mozgókönyvtári feladatellátást biztosít.
- Idegen nyelvi és informatikai képzéseket bonyolít különböző korosztályok számára.
- Szakmai minőségfejlesztési tréningeket, pályázati tájékoztatókat szervez.

A könyvtár látogatói köre: Évente átlagosan 30 ezer fő a legkülönbözőbb korcsoportokból.

Az intézmény működési feltételei: A Városi Könyvtár patinás, részben akadálymentesített épületben működik. Teljes külső felújítása a közelmúltban történt, az alsó szintet egészében rekonstruálták. Az emeleti rendezvény- és házasságkötő terem, az irodák és más kiszolgáló helyiségek azonban beáztak, festésre szorulnak.

Az irodák technikai felszereltsége kielégítő.

VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (VMK): A Bükk Művelődési és Vendéglátó Ház a 114/TK VB/1984. (XII.12.) sz. határozat értelmében 1985-től látta el Ózd város kötelező közművelődési feladatait. Ennek jogutódját, a Városi Művelődési Központot 260/KH/2002. (XII.19.) sz. határozatával hozta létre Ózd Város Önkormányzata.

Az intézmény funkciója: A VMK önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szervként végzi Ózd város kötelező közművelődési feladatait. A Társulási Tanáccsal kötött megállapodás alapján kistérségi területi és körzetközponti szakmai tanácsadói és szolgáltatási feladatokat is ellát.

Alapító okirata szerint az intézmény alapfeladatai négy területre oszlanak:

- közművelődési alapfeladatok,
- Béke Mozi,
- Família Szolgálat (házasságkötések, egyéb családi események megszervezése, lebonyolítása),
- peremkerületek közösségi színtereinek üzemeltetése (Uraj, Susa, Bánszállás, Center),

A Városi Művelődési Központ tevékenysége:

- Hagyományos művelődési formák (művelődési ház). A VMK klubok, körök, amatőr művészeti csoportok fenntartója (pl. Internet Klub, Városi Vegyeskar, Lajos Árpád Honismereti Kör, Aranygyűszű Díszítőművészeti Kör). Befogadója és támogatója a civil szervezeteknek, az alulról jövő kezdeményezéseknek, a külső szervek, csoportok változatos programjainak (pl. Ózdi Néptánc Egyesület, Modellező Kör, Bárka Színpad).
- Szórakoztató kulturális tevékenység (gyermek és felnőtt színház, koncertek, különböző nagyrendezvények (nemzeti ill. városi ünnepek) szervezése és teljes körű bonyolítása.
- Egyre szélesedő felnőttoktatási tevékenységet végez, kurzusoknak, konferenciáknak, szakmai értekezleteknek, továbbképzéseknek ad otthont.
- Kistérségi szintű szakmai tanácsadás és szolgáltatás.
- A mozi célja a szórakoztatás mellett a filmkultúra népszerűsítése. A soros filmek vetítése mellett 2005-től art mozi sávot működtetünk – art filmek szelektív vetítése támogatással. Pénzügyileg veszteségesen működő szakfeladat, ám teljes megszüntetése esetén a legközelebbi vetítőhely Kazincbarcikán vagy Egerben lenne elérhető.

- A Família Szolgálat munkatársa ügyfélszolgálatot tart, koordinálja a rendezvényeket, kapcsolatot tart a szolgáltatás szakszerű ellátásához szükséges szervekkel. A szolgáltatás piaci alapokon működik, gazdasági eredményessége az intézményi bevételeket bővíti.
- A VMK 2002. május 1-től kezelője az Olvasó és a volt Kaszinó épületének, az utóbbi 2007. április 15-től az ÓZDSZOLG Kht. kezelésébe került.

A VMK látogatói köre: 2006-ban az intézmény az év 365 napjából 351 napon tartott nyitva. 2982 alkalommal mintegy 364 ezer látogató vette igénybe közkulturális szolgáltatásait. Átlagban napi 6,4 eseményt biztosított annak érdekében, hogy minden réteg és korosztály igénye és társadalmi szükséglete szerint elérhető művelődési formát választhasson.

Az intézmény működési feltételei: Az intézmény a régi Bükk Művelődési és Vendéglátó Ház Árpád vezér út 29. szám alatti épületében működik, melynek építészeti adottságai a feladatokhoz mérten szűkre szabottak. Az eredetileg lakótelepi művelődési háznak szánt épület kevés hasznos térrel rendelkezik, a programzsúfoltság állandó helyhiányt okoz. A rendelkezésre álló helyiségek kevésbé alkalmasak az intézményhez kötődő csoportok rendezvényeinek, próbáinak befogadására. A technikai feltételek – számos pályázati lehetőség kiaknázásának köszönhetően – az elmúlt öt évben számottevően javultak. Teljes körű nyílászáró cserére és a mosdók akadálymentesítésére került sor, évről-évre bővült a hang- és fénytechnikai eszközök köre. Jelenleg is tudatos és tervszerű beszerzés folyik.

A peremkerületi művelődési házak helyzete heterogén. A közművelődési szakember alkalmazása ezek egyikében sem biztosított, így a feladatellátásban aktív tevékenységükkel kiemelkedő szerepet vállalnak az adott területen élő önkormányzat képviselő-testületi tagok. Nehézségeik ellenére programjaik közösségformálók és eredményesek. Látogatóik száma növekvő tendenciát mutat.

BRASSÓI ÚTI ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGI KÖRE: Ózd Város Önkormányzata a 60/KH/2005. (III. 29.) számú határozatával módosította az Ózdi Általános Művelődési Központ Alapító Okiratát, tevékenységi körét és az intézményegységek irányítási rendjét.

A tevékenységi kör funkciója: Az ÁMK oktatási intézményeiben tanulók és dolgozók művelődési, szórakozási igényeinek kielégítése, valamint a külső közönséget vonzó kulturális szolgáltatások nyújtása.

Feladatai:

- Működteti az ÁMK oktatási intézményeinek iskolai könyvtárát.
- A nevelő-oktató munkát segítő és egyéb művelődési programok, előadások szervezésével az általános és középiskolai diákok, az ÁMK-ban dolgozó szak- és egyéb alkalmazottak művelődési és szórakozási lehetőségeinek biztosításával, a szabadidő hasznos eltöltésének szervezésével támogatja az intézményegységek helyi pedagógiai programjának megvalósítását.
- Ismeretterjesztő előadásokat, továbbképzéseket szervez.
- Házigazdája az Ózdi Termékbemutató és Vásár rendezvényeinek.
- Városi galéria funkcióját betöltve művészeti és szakmai kiállításokat rendez.
- Szakköröket, klubokat, kisközösségeket fogad be, kezdeményezéseikhez szakmai támogatást nyújt.

Látogatói köre: 2006-ban 369 alkalommal 47.644 látogató fordult meg a közművelődési egységben.

Működési feltételei: Az utóbbi években végzett statikai vizsgálatok eredményei kétségessé tették, hogy az épület a későbbiekben betöltheti-e funkcióját.

Önmagában a konkrét tárgyi feltételrendszer megfelelő, bár a több mint másfél évtized alatt jelentős az elhasználódás bútoraikban, audiovizuális eszközeikben. A nagyteremben lévő székek folyamatosan javításra szorulnak. Egyre inkább elodázhatatlan az itt őrzött két hagyaték állagmegóvása, restaurálása (Kucs Béla szobrai és Szabó Sándor festményei).

CSÉPÁNY-SOMSÁLY ÁMK: Az általános művelődési központ többfunkciós intézményi feladatellátást biztosít diákjai és a peremterületen élő lakosság részére. E célra közművelődési szakembert a fenntartó nem alkalmaz, a közművelődési feladatokat (ünnepek, szabadidős programok, bálók, civil csoportok programjai, családi rendezvények) a csépanyi iskola pedagógusai végzik.

Az ÁMK működési feltételei: A *hódoscsépanyi*, színpaddal és egy nagyteremmel rendelkező kultúrház a szomszédos általános iskola tornatermeként is funkcionál. A közelmúltban tisztasági festés történt, eszközállománya, nyílászárói, színpadtechnikája korszerűtlen, ami a programkínálat bővítését is gátolja.

A *somsályi* művelődési ház több éve használaton kívül van, állaga folyamatosan romlik. Felújítását, rendbehozatalát semmi nem indokolja.

SAJÓVÁRKONYI ÁMK: A kultúrházat 1991-ben csatolta a fenntartó a sajóvárkonyi iskolához. A folyamatosan emelkedő tanulólétszám miatt az iskola tanteremhiány gondjai is indokolták a kezelésbe adást. Jelenleg 2 iskolaotthonos osztály és az oktató-nevelő munkát segítő könyvtár működik az épületben. Itt rendezik meg az iskolai ünnepeket (tanévnyitó, farsang, ballagás, nemzeti ünnepek), de itt tartja délutáni foglalkozásait a színjátszó csoport is. Hét közben asztalitenisz edzéseknak, délelőtt – a téli időszakban – a testnevelés óráknak ad helyet a terem. A több mint 4 évtizede működő Sajóvárkonyi Díszítőművészeti Kör hetente 1 alkalommal tart foglalkozást, s szintén heti 1 alkalommal van jelen a Sajóvárkonyi Erdőbirtokosság is, változó időközönként a lakossági fórumoknak, családi programoknak is befogadója az épület.

Az ÁMK működési feltételei: Az épület állaga folyamatos karbantartás mellett is nagy felújítást igényel, - ez a további hasznosítás/bérbeadás feltétele. A színpadtechnika elavult, a bútorzat idejétmúlt. A hangtechnika teljesen hiányos.

Két helyiség teljes felújítása (aljazatbetonozás, álmennyezet, festés) megtörtént. Teljes körűen áttértek a gázfűtésre, felújításra került a teljes villamoshálózat. Az iskola saját karbantartói révén a szennyvízelvezető rendszer korszerűsítései lezajlottak.

III.2.3.4. A helyi közművelődési rendeletről függetlenül működő kulturális intézmények, szervezetek:

Civil Ház: 2004 júniusától működő közösségi tér. Feladata az Ózdon és térségében működő civil szervezetek összefogása, informálása, működésük segítése. Tanácsadási rendszert működtet elsősorban egészségügyi, szociális, kulturális, sport és ifjúsági területeken. Dokumentumtára gyűjti a civil kiadványokat.

Szentsimoni Kultúrház: Közösségi szintérenként és helytörténeti gyűjteményként működik, melyet az Árpád Vezér Úti Általános és Szakképző Iskola üzemeltet. Civil szervezetek összejöveteleinek, lakossági fórumoknak és más alkalomszerű rendezvényeknek biztosít helyet.

Zeneművészet: Meghatározó intézményi bázisa a BAZ Megyei Önkormányzat fenntartásában lévő Zeneiskola. Növendékei és tanárai egyaránt bekapcsolódnak a város kulturális életébe.

A *zeneművészet* kiemelkedő csoportjai városunkban: Városi Tűzoltózenekar, Block Flöte Régi Zene Együttes, Sodros Zenekar, Remorse – a legkülönbözőbb zenei stílusirányzatokat képviselik. A *kórusélet* legjelentősebb képviselői Ózdon: Ózdi Városi Vegyeskar, Harmónia Pedagógus Női Kar.

Táncművészet: A *néptánc* (Ózdi Néptánc Egyesület, Vadvirág Gyermekek Néptánc Együttes, DATI ifjúsági néptánc csoportja), a *modern tánc* (Erika C Dance School, Dzsini Akrobatikus Rock and Roll Egyesület) és a *gimnasztikai elemekre épülő tánc* (Delfin Lányok) egyaránt szép hazai és nemzetközi eredményekkel öregbíti városunk hírnevét a különféle megmérettetéseken.

Képzőművészet: A képzőművészet területén a legjelentősebb civil szervezet az Ózdi Képzőművészeti Egyesület, valamint az Alkotó Képzőművészek és Írók Országos Szövetsége Ózdi Regionális Csoportja. Ezek mellett számos egyénileg alkotó amatőr képzőművésszel büszkélkedhet városunk. A képzőművészeknek jelenleg állandó bázisa, alkotóhelye nincs.

Népművészet: A gazdag hagyományokkal rendelkező, több évtizedes múltra visszatekintő tárgyalgó népművészet jeles képviselője az Aranygyűszű Díszítőművészeti Kör, továbbá a sajtóvárkonyi és szentsimoni hímzőkör.

Irodalom: Az amatőr írók, költők ózdi csoportjának (Alkotó Képzőművészek és Írók Országos Szövetsége Ózdi Regionális Csoportja) 13 esztendeje ad otthont a Városi Könyvtár. Verseiket és novelláikat időszakonként megjelenő lapjuk, az Ózdi Kristály mutatja be.

Kulturális civil szervezetek: A város kulturális életének legjelentősebb civil szervezete a Bárka Színpad és Műhely Kulturális Egyesület. Hagyományos rendezvényeiken kívül (Farsangi Nap, Utcaszínházi Zenei Napok, Mindenki Karácsonya) játszóházi foglalkozásokat is nagy számban tartanak.

Diákszínházi játék: A gimnázium hosszú múltra visszatekintő drámai diákszínháza sokáig egyedül uralta Ózd ifjúsági színházművészetét. Az utóbbi években – elsősorban a középiskolákhoz kapcsolódóan - felerősödtek a zenés színházi törekvések, melynek amatőr képviselői, a fiatal helyi tehetségek a különböző városi rendezvényeken széles körű bemutatkozási lehetőséget kapnak.

Az alulról jövő, amatőr vagy civil kezdeményezések direkt irányítása, befolyásolása sem Ózd Város Önkormányzatának, sem a település közkulturális intézményeinek nem lehet feladata, mert ez autonómiájukat sértené. Vonatkozásukban rövid és középtávú célként az alábbiakat jelölhetjük meg:

- *a közkulturális intézmények továbbra is elégítsék ki a valós igényeket,*
- *a civil szervezeteknek szakmai, módszertani segítséget nyújtsanak,*
- *tárgyi feltételeket, helyet és bemutatkozási lehetőséget biztosítsanak,*
- *az igénykeltésben, igény-felmérésben közreműködjenek.*

III.2.4. Egyházak:

A városban és a térségben működő egyházak aktív, meghatározó szerepet töltenek be a hívő emberek hétköznapi életében.

A különböző felekezeteknél működő ifjúsági csoportok, értelmiségi klubok, művészeti rendezvények – kiállítások, komolyzenei koncertek – a keresztény ifjúsági táborok, a bibliaórák és az iskolai hitoktatás a kulturális kínálat bővítése mellett az erkölcsi nevelést is jól szolgálják.

III.2.5. Média:

Ózd Város Önkormányzata működteti az Ózdi Városi Televízió Kht-t és a heti rendszerességgel megjelenő Ózdi Közélet című lapot, továbbá üzemelteti Ózd város hivatalos honlapját.

Helyi rádióként működik a Diák Rádió, amely az ifjúság korspecifikus tájékoztatására törekszik. A szélesebb körű helyi lakosság részére rendszeres hírforrást az önkormányzat által is támogatott, regionális hatósugarú Rádió GAGA biztosít.

Az írott és az elektronikus média előzetes és utólagos híradásai révén – az 1996. évi I. törvénnyel összhangban – maximálisan támogatja a helyi kulturális életet. Ezen kívül az Ózdi Városi Televízió technikailag alkalmassá vált az élő közvetítésekre is. A kulturális ágazat részéről a médiával való együttműködés hosszú távon elengedhetetlen.

IV. ÓZD VÁROS KULTURÁLIS ÉLETÉNEK SWOT-ANALÍZISE

Erősségek

- A meglévő oktatási és kulturális intézményrendszer, a felsőoktatás beindítása 2007 őszétől.
- A városközpont esztétikus megjelenése, a centrális funkciók kialakulása, megerősödése.
- Javuló infrastrukturális feltételek.
- Törekvés a tudatos városfejlesztésre, folyamatban van a szükséges koncepcionális alapok, rehabilitációs programok kidolgozása.
- Folyamatosan bővülő kulturális infrastruktúra, műemlék épületek rekonstrukciója (Olvasó, Kaszinó).
- Kínálatát tekintve sokszínű kulturális ágazat.
- Értékes helyi kulturális hagyományok.
- Önkormányzati, állami költségvetési garancia az intézmények működéséhez.
- Helyi szabályozás (kulturális rendelet).
- Kultúrát támogató önkormányzati pénzkeretek folyamatos biztosítása (Városi Image Keret, Nemzetközi Kapcsolatok Keret).
- Erősödő civil szféra és annak önkormányzati támogatása (pl. Civil Keret).
- Kvalifikált szakemberállomány.

Gyengeségek

- Népességfogyás, kedvezőtlen demográfiai változások (előregedés, migráció, etnikai problémák), kiemelten a szürkeállomány elvándorlása.
- Egyes peremkerületek rendezetlensége.
- A közlekedési infrastruktúra hiányosságai.
- Viszonylag kis látogatottságú, csekély idegenforgalmi vonzerővel bíró nagyrendezvények, fesztiválok. Gyenge turizmus.
- A kulturális ágazat részleges technikai elégtelenségei. A szabadtéri színpad biztonságtechnikai hiányosságai.
- A marginális csoportok, leszakadó rétegek kiesnek a kulturális fogyasztásból.
- Az etnikai jellegű kulturális hagyományok ápolásának hiányosságai.
- Versenyképes nagyrendezvények finanszírozási elégtelenségei. Forráshiány (a megkezdett rekonstrukciós munkálatok befejezéséhez és a továbbiak elvégzéséhez).
- Egységes városi arculat hiánya.
- Bizonytalansági tényezők.
- Idegen nyelvi kommunikációs inkompetencia.

Lehetőségek

- A város, a kistérség népességmegtartó erejének növelése a kultúra eszközeivel. Szellemi tőke koncentráció.
- Infrastrukturális fejlesztések: közlekedés-hálózat korszerűsítése, új kulturális célú beruházások, rekonstrukciós munkálatok.
- Turizmus-fejlesztés, a kulturális turizmusban rejlő lehetőségek jobb kihasználása.
- A közkulturális intézmények korszerűsítése. Törekvés a folyamatos technikai, technológiai megújulásra.
- A Magyar Kultúra Napja alkalmából helyi kitüntetés alapítása, átadása a kultúra megbecsült helyi szereplői részére.
- Az értékes etnikai (kiemelten cigány) kultúra felkarolása, támogatása.
- Forrásteremtés: pályázati lehetőségek, szponzoráció, mecenatúra.
- Egységes városi arculat kialakítása, tudatos marketing-politika.
- Hazai partnerkapcsolataink és határon túli együttműködéseink kiterjesztése, szakmai tapasztalatcsere.
- A kulturális szakemberek képzése, célzott idegen nyelvi kompetencia-fejlesztése.
- A „lifelong learning” elvű felnőttoktatás, kompetencia alapú képzés támogatása.
- Kulturális szervezetek, művészeti csoportok, alkotók menedzselése.

Veszélyek

- Forráshiány, az önkormányzat költségvetési korlátai, az állami finanszírozás csökkenése.
- Kedvezőtlen munkaerőpiaci és jövedelmi viszonyok.
- Akut szociális problémák, kiterjedt hátrányos helyzetű réteg.
- Szürkeállomány elvándorlása.
- A kulturális színterekről az otthonok falai közé szorul vissza a művelődés.
- A tömegkultúra negatív hatásai, a kulturális igénytelenség terjedése.
- Jelenlegi kis költségvetésű rendezvényeink nem versenyképesek.

V. A KÖZMŰVELŐDÉSI KONCEPCIÓ ÁTFOGÓ CÉLJA

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Észak-magyarországi Operatív Programja figyelembe véve a régió gazdasági-társadalmi helyzetét a 2007-2013. tervezési időszakra az alábbi átfogó célt tűzte ki: „*A régió gazdasági versenyképességének javítása, figyelemmel a régió belüli területi, társadalmi-gazdasági különbségek mérséklésére. Az átfogó cél elérése érdekében építeni kell a régió gazdasági hagyományaira, erőforrásaira és figyelembe kell venni a természeti, kulturális adottságait... A fejlesztési célok eléréséhez a gazdasági szereplők együttműködésének ösztönzése mellett fontos az üzleti, befektetési környezet vonzóvá tétele, a természeti értékek, a kulturális örökség fenntartható hasznosítása, a kistérségek gazdasági-szolgáltató központjainak fejlesztése, valamint a közel azonos életesélyek megteremtése érdekében a közszolgáltatások (nevelés-oktatás, egészségügy, szociális ellátás) terén található területi különbségek mérséklése.*”

Mindezek szellemében a kulturális ágazatnak városunkban is az életminőség javítására kell törekednie, továbbá a maga eszközeivel és partnerei erőforrásait is igénybe véve a gazdaságélénkítő kezdeményezések szolgálatába állnia.

VI. A KÖZMŰVELŐDÉSI KONCEPCIÓ SPECIFIKUS CÉLJAI

VI.1. Rövid távú célok

A rövid távú célok kijelölésekor alapelvünk, hogy az elvégzendő feladatok nem statikus jellegű, hanem folyamatban értelmezendő tevékenységeket takarnak. Ezért szinte valamennyi rövid távú célkitűzés előre mutat a középtávú tennivalók irányába és permanensen a távolabbi jövőben is kötelezettségeket ró Ózd Város Önkormányzatára, valamint a közművelődési és közgyűjteményi intézményekre és a kultúra egyéb szereplőire.

VI.1.1. Az intézmények teljes, ill. szélesebb körét érintő rövid távú célok:

2007.

Ózdi Művelődési Intézmények létrehozása:

Ózd Város Önkormányzata az önkormányzati fenntartású, önállóan gazdálkodó Városi Múzeum, Városi Könyvtár és a Városi Művelődési Központ összevonását tervezi **Ózdi Művelődési Intézmények** néven.

Az elképzelések szerint az összevont intézmény egy gazdasági-technikai szervezettel működne tovább, a három tagintézmény szakmai önállóságát, törvény által előírt feladatait megtartva.

Az összevonást az alábbi indokok miatt tartja szükségesnek a testület.

- A felújított Olvasó belépése, várhatóan 2007. őszén, működési többletköltséget jelent az ágazatnak. A többletigény előteremtését ágazaton belül kell megoldani.
- A három intézmény földrajzi közelsége lehetővé teszi a közös vezetői, gazdasági, technikai feladatellátást.
- Az átszervezés megkönnyítené a technikai eszközök használatát és a feladatok ellátásának átjárhatóságát az intézményegységek között.
- Kiküszöbölne a feladatok közötti átfedéseket, letisztultabbá tenné a tagintézmények profilját.
- Racionálisabb létszámgazdálkodást eredményezne.

Ózd, Árpád vezér út 29. szám alatti ingatlan hasznosítása (VMK):

A Városi Művelődési Központ Olvasó Székházba történő költözését követően a részben üresen maradt ingatlan hasznosítását a továbbiakban úgy kell megoldani, hogy a jelenleg az Ózd, Alkotmány út 1. sz. alatt működő Civil Ház átköltözik az Árpád vezér úti épületbe, melynek alagsorában helyet kap a Városi Könyvtár részlege és az e-Magyarország pont.

2007-től folyamatosan

Ózd város kistérségi szerepkörének fokozódó érvényesítése:

A 2005-ben megalakult Ózd Kistérség Többcélú Társulás legitimizálta a társult települések közművelődési feladatellátását, központi funkcióval felruházva Ózd várost. Jelenleg a kistérségi közgyűjteményi és közművelődési feladatok közül csak a mozgókönyvtári feladatellátásra tudunk normatív támogatást igényelni, a többi közművelődési tevékenységet a Társulási Tanács költségvetésében jóváhagyott összegből kell megoldani.

A centrális pozícióból eredő többletfeladatok megsokszorozódására lehet számítani az elkövetkező időszakban. Ez azt jelenti, hogy a kistérségi hatókörű rendezvények és programok mellett a közgyűjteményi és közművelődési munkában a szakmai tanácsadó és szolgáltató tevékenység is kiszélesedik. Ezért szükséges a kistérségi szintű működés koncepcionális alapokra helyezése.

Európai Unió pályázati lehetőségei kiaknázása:

Az Európai Unió a 2007-2013. évi költségvetési ciklusban a kulturális ágazat támogatására jelentős pénzeszegeket biztosít. Ózd városban és a kistérség további 28 településén egyaránt törekedni kell az uniós pályázati lehetőségek széles körű igénybevételeire.

Nyitás a széleskörű felnőttképzési tevékenység irányába:

Az EU kompatibilis tartalmú, élethosszig tartó tanulás (lifelong learning) változatos formáinak folyamatos biztosítása és az autodidaxis segítése a tudásalapú társadalom elvárásai szerint. Ehhez alapvetően szükséges a rugalmas, informatikai alapokra (e-learning) helyezett, innovatív iskolarendszeren kívüli oktatás.

Kulturális szakemberek képzése, továbbképzése:

A BAZ Megyei Közgyűlés érvényben lévő közművelődési koncepciójával összhangban, valamint a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról szóló minisztériumi rendelet alapján az alkalmazásban lévő kulturális szakalkalmazottak 7 éves periódusban legalább 120 órás képzésben kötelesek részt venni. E célra az állam kötött normatív hozzájárulást biztosít, így a tervezési időszakban folyamatosan biztosítottá válik a kulturális szakemberek képzése és továbbképzése.

Tudatos, tervszerű városi image-formálás:

Egységes városarculat, tudatos települési és kistérségi marketing kialakítása a rendelkezésre álló kulturális és promóciós eszközök széles spektrumával, a városi image-ért és közművelődésért felelős tanácsnok együttműködésével. Olyan design és szellemiség kialakítása, amely a helyi közművelődési intézmények és a média szolgáltatásaiban is tükröződik.

Ágazatközi összefogás a kulturális turizmus fellendítése érdekében:

A kialakított városi arculathoz illeszkedően támogatni kell a konferencia- és kulturális turizmust, tematikus utak szervezését, a kerékpározás, túrázás különböző formáit a város és a térség természeti adottságait, építészeti és kulturális értékeit vonzerőként kínálva, szervezett programokkal színesítve. A város természeti, építészeti, szellemi értékeinek teljes körű feltérképezésével olyan versenyképes „vonzerő-csomag” felkínálása, amely turisztikai attrakcióként értékesíthető.

A fenntartható civil törekvések, alulról jövő kezdeményezések szakmai, módszertani koordinálása:

Ózd Város Önkormányzata erkölcsileg és anyagilag támogatja az egyének, civil közösségek kulturális és közművelődési tevékenységét. Továbbra is fontosnak tartja a szellemi tőke koncentrációban rejlő lehetőségek kiaknázását, a kreatív, kezdeményezni kész helyi társadalom bevonását a kulturális folyamatokba. A város kulturális életének koordinációja érdekében indokolt lehet a **Kulturális Kollégium létrehozása** az ágazatban működő intézmények, csoportok, civilek képviselőinek és az önkormányzat érintett tanácsnokainak bevonásával.

VI.1.2. Az egyes intézményeket érintő rövid távú célok:

2007-2008.

VÁROSI MÚZEUM:

A múzeum célja, hogy a város olyan közgyűjteményi intézménye legyen, amely hozzájárul a múltunk megismeréséhez, emlékeink megőrzéséhez, segíti az iskolai oktatást, a lakosok Ózdhoz kötődését, emeli a város tekintélyét. A múzeum fejlesztése mindenképpen szükséges ahhoz, hogy az intézmény megfeleljen a törvény előírásainak, a polgárok kulturális elvárásainak és a műemlékvédelmi kötelezettségeknek.

- Sürgető feladat a **műemlék épület külső vakolatának és a pinceszintnek a teljes felújítása, a vizesedés megszüntetése**, az alap-szigetelés megoldása, a nyílászárók és tető héjzajzat időálló javítása, az **akadálymentesítés**.
- A felújítással egy időben megoldandó az épülethez tartozó **udvar és park rendezése**, bejárat és **parkolók kialakítása**, az udvar elkerítése, összefüggésben a környező területek rendezésével.
- A múzeum nincs bekötve a **szennyvízcsatorna hálózatba**, amely szintén megoldandó feladat.
- Szükséges a **számítógéppark fejlesztése**, a számítógépes hálózat kiépítése, egy **multimédiás előadóterem kialakítása**.
- 2007-től folyamatosan törekedni kell a **múzeumi érdekeltségnövelő támogatás** igénybevételére, melyre ez idáig nem volt törvény által biztosított lehetőség.
- A múzeum személyi állománya a lehető legkisebb. A gyűjtött muzeális anyag feldolgozásához, a folyamatos kutatási munkák végzéséhez, valamint a rendszeres múzeumi rendezvények előkészítéséhez, bonyolításához 1 fő **történész-muzeológus** és 1 fő **gyűjteménykezelő alkalmazása** a jövőben elengedhetetlen.
- A 2004-ben kiadott két **múzeumi kiadvány**, a múzeumismertető prospektus és a Sporttörténeti kiállítást bemutató ismertető sikere bizonyítja ezek hasznosságát, és emeli nemcsak a múzeum, hanem a város presztízsét, elismertségét is, ezért az intézmény továbbiak megjelentetését készíti elő.

VÁROSI KÖNYVTÁR:

A Városi Könyvtár Ózd város nyilvános települési közkönyvtáraként - az országos könyvtári rendszer tagjaként - feladatának tekinti, hogy a település lakói számára biztosítsa a kultúrához, az információhoz és a tudáshoz való hozzáférést. Kistérségi Szolgáltató Könyvtárként 23 településen biztosít mozgókönyvtári ellátást, támogatja a települések közösségi életét, az ott élő szakembereknek biztosítja a továbbképzés lehetőségét, segíti kistépülési mentorként való működésüket.

Szolgáltatásait használóinak igényei szerint, minőségi ellátásra törekedve szervezi. Támogatja az írni és olvasni tudás fejlesztését, az oktatást és az egész életen át való tanulást, a kulturális értékek közvetítését, a szabadidő hasznos eltöltését.

- Sürgető a felső szint lépcsőházának és helyiségeinek **teljes körű festése**.
- Az **informatikai és az egyéb technikai eszközpark** szinten tartása, lehetőség szerint bővítése szakmailag ugyancsak indokolt.
- Szakmai cél a gyermekek felkészítésének erősítése, az **értő olvasni tudás támogatása**, könyvtárhasználati és könyvtári órák segítségével.
- Új és **korszerű irodalom vásárlása**, hagyományos és elektronikus formában.
- Kiemelt **különgyűjteményi fejlesztés** (EU és cigány gyűjtemény).
- Az **Országos Dokumentum-ellátási Rendszer** nyújtotta lehetőség fokozott kihasználása (könyvtárközi kölcsönzés), főként a felsőoktatásban tanulók és az átképzésben résztvevők támogatása.
- Az idegen nyelvtanulás segítésére **nyelvtanfolyamok szervezése**.
- Az **Internet nyújtotta lehetőségek népszerűsítése** a könyvtárhasználók körében, továbbá a **CORVINA Integrált Könyvtári Rendszer** révén az állomány digitális katalogizálásának befejezése a visszakereshetőség érdekében.
- A jövőben is otthont ad a kisközösségeknek, segíti a meglévő civil szerveződéseket (Amatőr Képzőművészek, Költők és Írók Országos Szövetsége Ózdi Regionális Csoportja) és az újabb közösségek életre hívását.
- **Határon túli kapcsolatfelvétel** szlovákiai településekkel.
- A közművelődési és családi rendezvények méltó lebonyolítása érdekében a jelenlegi megoldást javasolja folytatni a képviselő-testület. Ehhez elengedhetetlen a Városi Könyvtár emeleti rendezvény- és házasságkötő termének felújítása és az épületben egy kiszolgáló helyiség biztosítása a Família Szolgálat részére (ügyfélszolgálatát továbbra is a VMK látná el).

VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT:

A Városi Művelődési Központ az Olvasó Székház felújítási munkálatainak befejeztével, a műszaki átadás időpontját követően megkezdte az átköltözést a rekonstruált épületbe. Ennek rövid távú feltételei:

2007. végén

- Belső terek kialakítása, bútorozása.

2008.

- Színpadtechnika.
- Legszükségesebb külső környezet parkosítása az ÓZDSZOLG Kht. kivitelezésében.

Szakmai feladatként elsődleges törekvés a költözést követően a **jelenleg is meglévő közművelődési tevékenység és szolgáltatások mielőbbi beindítása az új helyen**. Az Olvasóban elhelyezést kap valamennyi olyan feladat, amelyet a Városi Művelődési Központ a mostani helyszínen bonyolít, illetve átkerül az ehhez szükséges – mobilizálható – komplett technikai, technológiai berendezés, felszerelés.

Az Olvasó épületének fizikai adottságai több hasznos teret biztosítanak a jelenleginél, ezért a költözés menetétől függően a **tevékenységi kör bővítése** indokolt az alábbi területeken:

- A hagyományos értelemben vett igényes **közművelődési alapeladatok** biztosítása
- **Ifjúsági** közösségi színtér
- **Információs – telematikai központ**
- **Konferencia** központ
- **Stúdió Mozi**

Feladatok, szolgáltatások az Olvasó helyiségeinek funkciói szerint:

Színházterem és kiszolgáló helyiségei (színpad, öltözők, zenekari árok, nézőtér, stúdió)

1. Befogadó színházként professzionális és műkedvelő díszletes színházi produkciók ifjúsági és felnőtt korosztály számára.
2. Komolyzenei hangversenyek, könnyűzenei koncertek.
3. A város társadalmi, politikai rendezvényei, ünnepei, nemzeti ünnepeink méltó megünneplése.
4. Konferenciaturizmus célozva a gazdaságélénkítést, a városi imázsunk javítását.
5. A város alsó- és középfokú oktatási intézményeinek, művészeti magániskoláinak előadásai.
6. Fesztiválok, egyéb eseti rendezvények.

Mozgásművészeti stúdió

1. Művészeti ágak (balett, társastánc, modern tánc, néptánc)
2. Egészséges életmód (promóciós testmozgás, gyógytornák, kondicionáló torna)
3. Versenysport

Csendes kávézó

A kávézó alkalmas színtere a kötetlen és célzott társas együttléteknek, tematikus előadásoknak (gasztronómia, borkultúra, egészséges életmód, környezettudatosság), rendezvényekhez kapcsolódó színvonalas vendéglátásnak, kisebb zenés rendezvényeknek stb.

Az önkormányzat a kávézót üzemeltetésre meghirdeti és a leendő üzemeltető saját arculatot alakít ki a helyiségben, saját költségén, a fenti funkciók betöltésére alkalmas módon.

Zeneterem, Ének-zene Próbaterem

Igénybevevők: Fúvószenekar, kórusok, népzenei együttesek, a városban működő rock, blues együttesek.

Ifjúsági centrum, Internet Café és Hangos Pont - Galériás helyiség

Feladatai: Az információs társadalom módszereinek és lehetőségeinek népszerűsítése, a társadalmi innováció erősítése, a települési és kistérségi szintű ifjúsági szervezetek megalakulásának előmozdítása, tevékenységük koordinálása

Szolgáltatási köre: tanácsadás, segítségnyújtás, képzések, közreműködés, az információs bázis kiépítése, adatainak továbbítása.

Az emeleti „galéria részen” kap helyet a számítógépes terem több munkaállomással. A „lenti rész” több funkció: tárgyaló, iroda, adatbázisok, illetve több kiscsoportos munkára alkalmas terület, kisebb ifjúsági rendezvények, kiállítások, konferenciák megszervezését célozza. A terem berendezése mobil, programtól függően alakítható.

Rendezvény- és Kamaraterem

1. Zenés táncos rendezvények
2. Tanácskozások, továbbképzések, konferenciák kiegészítője
3. Pódium műsorok

Galéria terem

Időszaki kiállítások – a város felnőtt és ifjúsági alkotóinak bemutatkozási lehetőségei.

Protokoll terem

1. Munkaértekezletek, szekció ülések
2. Delegációk fogadása
3. Kórusok próbaterme

A **Stúdió mozi** kialakításának időpontja a pénzügyi források függvénye, melyre az alábbi javaslatokat tesszük:

- Ha 2008-ban forrásteremtési lehetőség kínálkozik, rövid távon megvalósítható a stúdió mozi a soros filmforgalmazásban szereplő filmek vetítése mellett „art filmek szelektív vetítésével”, (ugyanis e célra működési támogatás igényelhető) kb. 70 fő befogadására alkalmas helyiségben, a jelenleg üzemben lévő mozigépek áttelepítésével.
- Ha rövid távon nem realizálódhat, az esetben 2009/2010-ben teljesülhet a feladat.

Lehetőség szerint a termék folyamatos és teljes körű kihasználtságát kell megcélozni, költségkímélő, hatékony gazdálkodással és a működési bevételek növelésével. Célunk a hagyomány és innováció összhangjával minőségi és hatékony kulturális szolgáltatás biztosítása.

Telephelyi művelődési házak célkitűzései:

Folyamatosan javulnak a telephelyi művelődési házak működési feltételei, különösen **Susa, Uraj, Center**. Az épületek állaga megfelelő, folyamatos külső-belső felújításuk, felszereltségük, műszaki-technikai berendezéseik a szükségletek szerint biztosítottak. Ezek szinten tartása rövid távtól kezdődően folyamatos feladat. A hagyományos rendezvények folytatása a jövőben is indokolt.

Bánszállás lakossága esetében kritikus problémákkal, helyzetekkel szembesülhetünk, területén nincs egységes kulturált közösség, a közösségi szintér további fennmaradása, sorsa jelentős mértékben összefügg az ott élők életkörülményeinek változásával.

Finanszírozás: a VMK a gondnokok személyi juttatásait, a közüzemi díjakat és a működéshez szükséges karbantartási és egyéb alapvetően szükséges kiadásokat fedezi.

BRASSÓI ÚTI ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGI KÖRE:

Tekintetbe véve a Brassói úti épület statikai vizsgálati eredményeit, az ÁMK által ellátott közművelődési feladatokat átveszi a Városi Művelődési Központ (a megalakuló Ózdi Művelődési Intézmények).

A Brassói Úti ÁMK-ban elhelyezett két hagyaték további sorsa: a Kucs Béla hagyaték (szobrok, plasztikák) a Városi Múzeumban, míg a Szabó Sándor hagyaték (festmények) az Olvasó épületében kerülhet elhelyezésre.

CSÉPÁNY-SOMSÁLY ÁMK:

A *hódoscsépanyi* intézményegység elsődleges feladata a közeli jövőben:

1. a diákok és a pedagógusok számára művelődési és szórakozási lehetőségek biztosítása,
2. hagyományőrző és –teremtő rendezvények, ünnepek, műsorok, találkozók, játszóházak szervezése,
3. a településrész lakossága részére programok szervezése, az alulról jövő kezdeményezések felkarolása,
4. tehetséggondozás, a helyi amatőr produkciók bemutatkozási lehetőségeinek elősegítése, emellett
5. iskolai könyvtár működtetése.

A korábban *somsályi* kultúrházként funkcionáló épület alkalmatlan arra, hogy közösségi szintéreként működjön. Más irányú hasznosításáról gondoskodni kell.

SAJÓVÁRKONYI ÁMK:

- Amíg további tantermek építésére vagy új iskolai beruházásra nem kerül sor, a gyereklétszám miatt indokolt, hogy a ház egy részében tantermek működjenek, valamint a nagyterem iskolai célokra hasznosítható maradjon. Iskolai aula hiányában a jövőben is helyszíne lesz:
 - az iskolai ünnepeknek,
 - délutáni foglalkozásoknak, a színjátszó csoport próbáinak és előadásainak,
 - sport programoknak.
- A lakossági feladatellátás terén:
 - kiemelkedően fontos és támogatott a Sajóvárkonyi Díszítőművészeti Kör alkotó tevékenységének befogadása, kiállítások szervezése,
 - egyéb lakossági igények kiszolgálása körütekintő bérbeadás mellett, garantálva az épület állagmegővését.

VI.2. Középtávú célok

A permanencia jegyében – a rövid távú célokhoz illeszkedően - Ózd Város Önkormányzata a kultúra, a közművelődés meglévő értékeinek megőrzésével és további fejlesztésével az alábbi általános irányvonalakat határozza meg 2013-ig: a rendezvényekkel elsődlegesen a városlakók és a kistérségben élők igényeinek, szükségleteinek kielégítése, komfortérzetének, lokálpatriotizmusának erősítése, különös tekintettel a gyermekek és az ifjúság közművelődésére. Egyben idegenforgalmi vonzerővel bíró kulturális akciók felkínálása.

A középtávú célokban testet öltő jövőkép kijelöli a prioritás tengelyeket, de konkrét cselekvési ütemtervet csak akkor lehet kidolgozni, amikor az új intézményi struktúrában legalább egy éves működési tapasztalatokkal rendelkezünk.

VI.2.1. Az intézmények teljes, ill. szélesebb körét érintő középtávú célok:

2009-2013.

Jövőkép:

- Olyan hagyományaira büszke város, amely a helyi, a nemzeti és az etnikai értékekre épülő európai intellektuális és kulturális örökséget nemcsak megőrzi és a kontinentális értékeket közvetíti, de meglévő értékeinek továbbfejlesztésével újakat is teremt - egy dinamikus, inspiráló társadalmi-kulturális környezetben.
- Olyan nyitott szellemiségű európai város, amelynek lakói, közösségei és intézményei készek a megújulásra, új értékek befogadására és adaptálására (beépítésére saját kultúrájába).
- Amely megbecsüli a közösséget szolgáló, kreatív, alkotó embereket és az innovativitást.
- Olyan „élhető város”, ahol az ózdi identitás pozitív elemei erősek.
- Ahol a helyi közösségek kezdeményező, kultúraközvetítő és -teremtő, valamint érdekérvényesítő szerepe szabadon, bürokratikus akadályok nélkül érvényesül.
- Amely egyenrangú szerepet biztosít a kisebbségeknek, valamint a hátrányos és marginális helyzetű csoportoknak.
- Amelynek határon átnyúló kapcsolatai szerteágazóak.
- S nem utolsó sorban polgárai számára változatos keretekben és formában biztosítja a művelődéshez való állampolgári jogot, az esélyegyenlőség és a kulturális javakhoz való hozzáférés szigorú elvi alapján állva.

- Mindehhez a XXI. századi európai város kulturális infrastrukturális feltételeivel rendelkezünk kell.

Partnerség és közös cselekvés a XXI. századi Ózdért, ahol „nemcsak lakni, de élni is lehet”:

Valamennyi kulturális kezdeményezést alá kell rendelni annak a szemléletnek, miszerint a város fellendítéséért a közművelődés összes szereplője elkötelezett kell, hogy legyen. Ahol ez kívánatos, ott az ágazatközi partneri együttműködésnek is meg kell valósulnia. A jövőben a közös gondolkodás és a csapatmunka szellemisége érvényesüljön a következő domináns területeken:

- nemzeti ünnepeink méltó módon, a lakosság minél szélesebb körének bevonásával való megünneplése,
- a vonzó kulturális kínálat által a város turizmusának fellendítése,
- a testvérvárosi kapcsolatok megerősítése, kibővítése,
- a város jó hírvének öregbítése országhatárainkon belül és kívül,
- a város egyedi kulturális arculatának kialakítása.

A jelenleginél plurálisabb finanszírozási rendszer megteremtése:

A forráshiányos, feladatokhoz rendelt költségvetési rendszer az 1990-es évektől országszerte egyre kevésbé képes kiszolgálni a szakmai igényeket. Bár mind a mai napig elsődleges az állami dotáció a kulturális ágazatban, fontos, hogy a jelenleginél nagyobb mértékben támaszkodjunk más bevételi forrásokra. Mindezek szellemében:

- továbbra is lényeges a **normatív támogatások** lehívása,
- az **önkormányzati finanszírozási feladatkör** átgondolása, a fenntartói támogatás mértékének, rendeltetésének konkrét behatárolása, az **alapvető működési kiadások biztosítása az intézményrendszer részére**,
- az Európai Unió és a hazai **pályázatok** széles körű kihasználása a szükséges önrész önkormányzati biztosítása mellett e koncepció prioritás-struktúráját szem előtt tartva,
- a **magántőke bevonása** a kulturális beruházásokba,
- a tervszerű alapokra helyezett **mecenatúra és szponzori tevékenység**, az erre való hajlandóság ösztönzése a magánszektorban,
- a kulturális piaci viszonyok és az állami – önkormányzati szerepvállalás összhangjának megteremtése, arányának elemzése.

Preferált pályázatok:

- Az eddig bevált hazai pályázati csatornák igénybevétele.
- Az újabb lehetőségek folyamatos nyomon követése és megragadása. Pl. Közkincs Program, PORTÁL Könyvtárprogram, ALFA Múzeumi Program.

Kulturális turizmus:

1. *Tervezett fesztivál program 2009-re* (a meglévő nagyrendezvények mellett): A térség viszonylag lefedett a különböző műfajokat illetően, ezért újszerű és fenntarthatóan közönségcsalogató fesztiválra van szükség. A Városi Művelődési Központ az országosan elismert, kiforrott hagyományokkal rendelkező **modern tánc** és **musical** műfaji kategóriákon belül tervezi ennek megszervezését.
2. BAZ megyében egyedül az ózdi kistérségben nem működik *Tourinform Iroda*, ezért indokolt a *létrehozása* a város frekvenciált pontján legkésőbb 2010-ben. Az iroda munkatársainak feladata: Ózd és a kistérség éves eseménynaptárának elkészítése, kiadványok szerkesztése, közreadása, a szükséges források előteremtése önkormányzati és társulási támogatás mellett.

VI.2.2. Az egyes intézményeket érintő középtávú célok:

VÁROSI MÚZEUM:

- Távlati cél a **szakszerű tárlatvezetések** valamint a muzeális értékek megóvása érdekében két fő tárlatvezető és portás ismételt foglalkoztatása. Csak így valósítható meg az is, hogy nyáron a turista szezonban és hosszabb távon szombaton is tudjunk vendéget fogadni.
- **Tárgyi és dokumentációs emlékek gyűjtése, feldolgozása és archiválása.** Ez kiemelten fontos, intenzív tevékenységet kíván még egy 5-10 éves időszakra, különös tekintettel arra, hogy a város eddigi történelmének egyik legjelentősebb változását élte át a közelmúltban.
- Fel kell készülni a gyűjtemény teljes **számítógépes nyilvántartására**, feldolgozására, a tárgyi gyűjteményi anyag és a segédgyűjtemények digitalizálására.
- Az állandó kiállításokat általában 10 évenként kell felújítani, ami több terem esetében időszerűvé válik.
- Tervezzük a **bányatörténeti gyűjtemény** bővítését.
- **Kihelyezett állandó kiállítások** szervezése.
- **Időszaki kiállítás-sorozat** beindítása a muzeológia, történelem, helytörténet, művészettörténet és a hagyományos népi mesterségek témakörökben.
- Alkalmanként megjelenő kiadványsorozat elindítása pl. „**Múzeumi füzetek**” címmel. Ehhez kéziratok rendelkezésre állnak.
- A miskolci Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvánnyal az „**Európai Vaskultúra Útja**” projekt keretében több uniós pályázatban együttműködünk. Ez lehetőséget teremthet Ózdon egy térségi technikatörténeti információs alközpont kialakításához.

VÁROSI KÖNYVTÁR:

- Az EU által preferált és megoldásra váró feladat az épület **felső szintig történő akadálymentesítése** a személyfelvonó továbbépítésével.
- A kistérségi feladatellátás szükségessé teszi az **alagsori raktár** felújítását, tápraktárként való kialakítását a könyvállomány folyamatos cseréjéhez.
- Az ózdi Városi Könyvtár felvázolt jövőképe: **bárki, bárhonnán, bármilyen szükséges információhoz és dokumentumhoz a lehető leggyorsabban és számára megfelelő formában jusson hozzá.** Ennek érdekében a könyvtár:
 - teljesen kiépíti az ózdi kistérség könyvtárainak, könyvtári szolgáltató egységeinek hálózatát,
 - prioritást ad az információs infrastruktúrának,
 - a kistérség három városi könyvtárában elektronikus katalógust épít hálózati együttműködésben,
 - katalógusában feldolgozza és megjeleníti az ózdi kistérség teljes könyvtári állományát,
 - a könyvtári szolgáltató egységekben biztosítja és elérhetővé teszi az Internet-szolgáltatást,
 - elkészíti **Digitalizálási Tervét**, helyismereti dokumentumait dedikált hálózaton keresztül elérhetővé teszi,
 - folytatja a könyvtári munkatársak szakmai képzését,
 - minőségfejlesztési tréningeket szervez,
 - vizsgálatokat, felméréseket, elemzéseket készít.

VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT:

A **Városi Művelődési Központ** az intézmény személyi, tárgyi feltételei, szolgáltatásai révén a város és a kistérség kulturális és művészeti életének központja, **közéleti centruma**, az információszerzés fő

bázisa, az **oktatás hatékony segítője**, a **művelődés**, a **továbbképzés**, a **rekreáció** egyik alapintézménye, a **környező kistérségek társközpontja**, a jövő tudás- és értékalapú társadalmának kialakításában jelentős szerepet játszó **intézmény**.

Kultúra – művészet:

- a helyi szellemi és tárgyi kulturális örökség megőrzése, védelme
- a művészeti és kulturális értékek országos ismertségének növelése
- a fiatalok részére színvonalas szórakozási lehetőségek biztosítása
- az időskorúak közösségi életének támogatása
- a nemzeti és etnikai csoportok kulturális tevékenységének támogatása
- a városi nagyrendezvények fejlesztése, a kulturális turizmus vonzerejének bővítése

Az intézmény üzemeltetésében lévő *peremkerületi közösségi színterek* működése hosszú távon indokolt.

VII. A TERVSZERŰEN MŰKÖDŐ KÖZKULTURÁLIS TEVÉKENYSÉG VÁRHATÓ HATÁSAI

Jelen koncepció Ózd város mint kistérségi központ kulturális ágazatának feladatokat szán a településfejlesztés, valamint a humán közösségi infrastruktúra korszerűsítése terén. Ezek által érhető el a helyi társadalom életminőségének javítása, az életkörülményekben rejlő különbségek mérséklése, a roma, illetőleg hátrányos helyzetű társadalmi rétegek integrációja, a foglalkoztathatóság szintjének emelése. Majd e változások útjukra indíthatnak olyan további pozitív folyamatokat, mint például a társadalmi kohézió erősödése, valamint a térség tőkevonzó képességének javulása.

A kultúra a maga ismeretközvetítő és szemléletformáló tevékenysége révén kihatással van egy adott terület ésszerű, fenntartható fejlődésére. Ezért is lényeges, hogy mielőbb tudatosan szervezetté váljon!